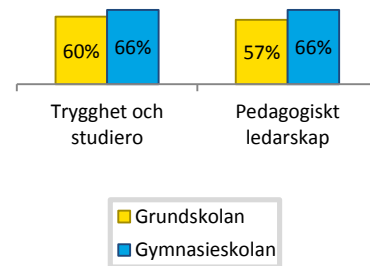

Regelbunden tillsyn 2014

Under 2014 granskade Skolinspektionen nära 1600 skolor och 100 huvudmän. Här är de vanligaste bristerna som Skolinspektionen har identifierat i den regelbundna tillsynen under 2014.

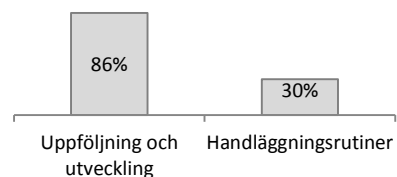
Flest skolor brister i arbetet med trygghet och studiero

Den vanligaste bristen på både grund- och gymnasieskolor är arbetet med trygghet och studiero. Andra områden som Skolinspektionen ofta kritiserade 2014 är det pedagogiska ledarskapet, det systematiska kvalitetsarbetet, särskilt stöd och att utbildningen inte innehåller allt som eleverna har rätt till (till exempel bristande tillgång till elevhälsa och modersmålsstöd).

Flest huvudmän brister i arbetet med uppföljning och utveckling

För att kunna utveckla verksamheten är det viktigt att följa upp arbetet och resultatet i en verksamhet. Arbetet med uppföljning är dock den vanligaste bristen bland de inspekterade huvudmännen, alltså kommuner, företag och andra organisationer som driver skolor. Handläggningsrutiner kring bland annat mottagandet till särskolor samt att utbildningen inte innehåller allt som barn och elever har rätt till (till exempel bristande tillgång till elevhälsa) är andra områden som Skolinspektionen ofta kritiserade 2014.

Statistiken i korthet

- Inom ramen för den regelbundna tillsynen 2014 fattade Skolinspektionen 1 254 skolbeslut för grundskolor (inklusive grundsärskolor och grundskolor med fritidshem) och 312 skolbeslut för gymnasieskolor (inklusive gymnasiesärskolor). Varje skola får ett beslut.
- Skolinspektionen fattade beslut för 93 huvudmän, varav 91 offentliga och två enskilda, alltså företag och andra organisationer som driver skolor. Färre enskilda huvudmän har inspekterats på en övergripande nivå eftersom Skolinspektionen först under 2014 började med det. Tidigare har endast offentliga huvudmän inspekterats på en övergripande nivå. Dessutom fattade Skolinspektionen 77 beslut inom förskola, 76 beslut inom fritidshem och 74 beslut inom vuxenutbildning. För dessa fattar Skolinspektionen ett beslut för offentliga huvudmäns hela verksamhet, alltså inte för varje enhet.

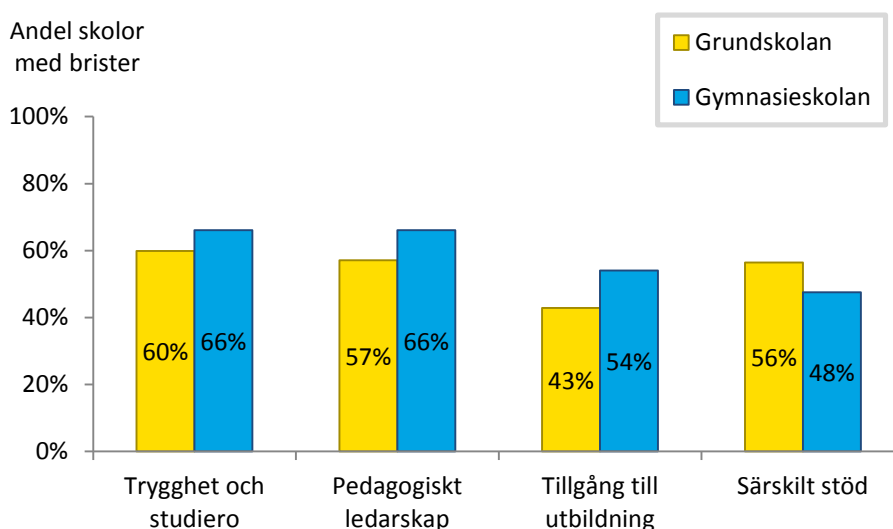
- 445 grundskolor fick inga påpekanden alls. 377 av dem granskades genom den mindre omfattande tillsynsformen bastillsyn. 68 gymnasieskolor fick inga påpekanden alls. 58 av dem granskades genom bastillsyn.
- Under 2014 fattade Skolinspektionen 20 beslut om föreläggande med vite inom ramen för regelbunden tillsyn. Viteerna har bland annat gällt att undervisning inte utgått från svensk läroplan, brister i mottagande till och utbildning i särskola samt brister i hur det systematiska kvalitetsarbetet bedrivs. De beslutade vitesbeloppen har varit mellan 200 000 och 1 500 000 kronor ([läs mer om föreläggande med vite](#)).

Flest skolor brister i arbetet med trygghet och studiero

Den vanligaste bristen på både grund- och gymnasieskolor är arbetet med trygghet och studiero. Andra områden där skolorna sällan lever upp till skollagens krav är hur det systematiska kvalitetsarbetet bedrivs, att alla elever inte erbjuds det de har rätt till under sin skolgång samt särskilt stöd. Det visar statistiken över Skolinspektionens regelbundna tillsyn 2014.

Under 2014 arbetade Skolinspektionen med två typer av regelbunden tillsyn, bastillsyn som är mindre omfattande och breddad tillsyn. Resultaten på den här sidan gäller endast den breddade tillsynen och är exklusive grund- och gymnasiesärskolor samt grundskolor med fritidshem. Totalt inkluderar resultaten på den här sidan 546 grundskolor och 183 gymnasieskolor.

De vanligaste bristerna i Skolinspektionens tillsyn, grund- och gymnasieskolor 2014

Längst bak i dokumentet finns ett större diagram, med alla områden som Skolinspektionen bedömer.

Brister i tryggheten på skolan – många saknar plan mot kränkande behandling

En trygg och god miljö är viktigt för att eleverna ska kunna prestera bra i skolan, samtidigt visar Skolinspektionens tillsyn att ungefär sex av tio grund- respektive gymnasieskolor brister i att garantera elevers trygghet och studiero på skolan. Främst handlar det om skolornas arbete mot kränkande behandling, där över fem av tio grundskolor samt över sex av tio gymnasieskolor brister. Det främjande och förebyggande arbetet mot kränkande behandling ska beskrivas i verksamhetens plan mot diskriminering och kränkande behandling, vilken ofta är bristfällig. På skolor där det saknas strategier för att kartlägga och bemöta kränkande behandling blir det svårt att veta om rätt förebyggande åtgärder vidtas. Det kan även vara svårt att veta om de åtgärder som faktiskt genomförts är tillräckliga för att öka tryggheten och stoppa eventuella kränkningar på skolan.

Det pedagogiska ledarskapet behöver förbättras – skolans resultat omsätts inte alltid i åtgärder

Ett väl fungerande kvalitetsarbete är en av förutsättningarna för en bra kvalitet i undervisningen (se till exempel Skolinspektionens årsrapport [2012](#) och [2014](#)), men den näst vanligaste bristen för grundskolan gäller just kvalitetsarbetet där över fem av tio grundskolor samt sex av tio gymnasieskolor brister. Det handlar främst om att rektor inte ansvarar för att skolans resultat omsätts i åtgärder för att uppfylla de nationella målen, vilka består i att till exempel planera, följa upp och utveckla utbildningen. Kvalitetsarbetet är ibland inte heller dokumenterat, samt att skolan inte alltid har rutiner för att redovisa konstaterade utvecklingsbehov till huvudmannen.

Elever erbjuds inte alltid det de har rätt till – tillgången till elevhälsan behöver förbättras

Över fyra av tio grundskolor samt fler än fem av tio gymnasieskolor erbjuder inte elever det de har rätt till under sin skolgång, exempelvis finns det ofta brister i tillgången till elevhälsan. Elevhälsan ska medverka till att skapa miljöer som främjar elevernas lärande, utveckling och hälsa. Den har ett särskilt ansvar för att minska eventuella hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling. I drygt två av tio grundskolor samt i nära fyra av tio gymnasieskolor har elever inte tillgång till elevhälsa i tillräcklig utsträckning. I grundskolan arbetar elevhälsan till exempel inte alltid förebyggande och hälsofrämjande. Utöver det, så omfattar elevhälsan i gymnasieskolan inte heller alltid tillgång till samtliga kompetenser som skollagen kräver; medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser.

Brister i rutiner när elever är i behov av särskilt stöd – åtgärdsprogrammen lever inte upp till skollagens krav

Fler än fem av tio grundskolor och nästan fem av tio gymnasieskolor har ett otillräckligt arbete när det gäller särskilt stöd. När en elev riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll. Över fyra av tio grund- respektive gymnasieskolor brister i att skyndsamt utreda behovet av särskilt stöd, samt att besluta om åtgärdsprogram. I många fall handlar det om brister i att upprätta åtgärdsprogram där det anges vilka behov eleven har, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp.

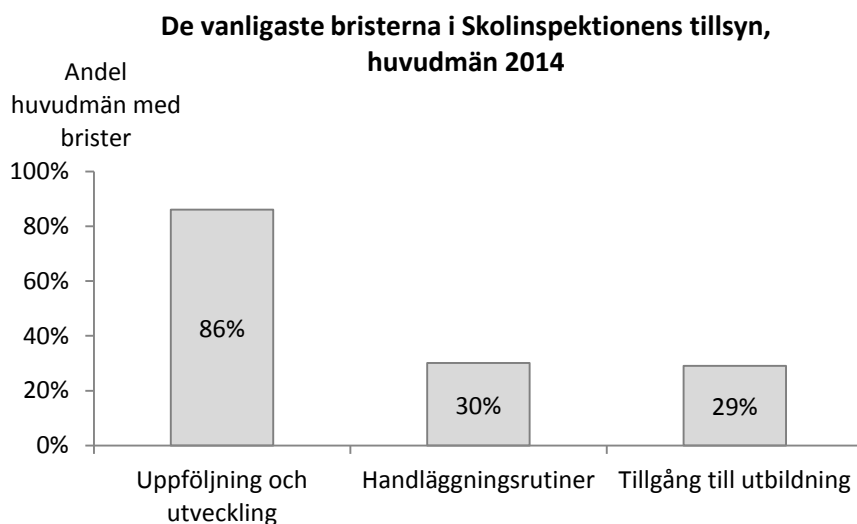
Den vanligaste bristen Skolinspektionen sett i den regelbundna tillsynen tidigare år är att åtgärdsprogram inte upprättas när elever är i behov av särskilt stöd. Under 2014 är det dock färre skolor som får kritik för detta. Det förklaras troligtvis av att skollagen ändrades den 1 juli 2014. Ändringen innebär att man inte längre behöver upprätta åtgärdsprogram om en elev ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen.

Flest huvudmän brister i arbetet med uppföljning och utveckling

Brister i uppföljning är den vanligaste bristen bland de inspekterade huvudmännen, alltså kommuner, företag och andra organisationer som driver skolor.

Handläggningsrutiner kring bland annat mottagandet till särskolor och att elever inte erbjuds allt de har rätt till under sin skolgång är andra områden som ofta inte lever upp till skollagens krav. Det visar statistiken över Skolinspektionens regelbundna tillsyn 2014.

Den här statistiken gäller Skolinspektionens tillsyn av huvudmän, alltså kommuner, företag och andra organisationer som driver skolor. Under 2014 inspekterades 93 huvudmän, varav 91 offentliga och två enskilda. Färre enskilda huvudmän har inspekterats på en övergripande nivå eftersom Skolinspektionen först under 2014 började med det. Tidigare har endast offentliga huvudmän inspekterats på en övergripande nivå.

Längst bak i dokumentet finns ett större diagram, med alla områden som Skolinspektionen bedömer.

Flest brister i uppföljning och utveckling av utbildningen – resultaten omsätts sällan i utvecklingsåtgärder

För att kunna utveckla verksamheten är det viktigt att följa upp arbetet och resultatet i en verksamhet. Skolinspektionen har i den regelbundna tillsynen 2014 dock sett att den vanligaste bristen bland huvudmän är otillräcklig uppföljning och utveckling av utbildningen, där fler än åtta av tio huvudmän brister. Ofta missar huvudmännen att systematiskt och kontinuerligt ta tillvara resultaten och omsätta dem i åtgärder, här brister över åtta av tio huvudmän. Huvudmännen följer många gånger heller inte upp vidtagna åtgärder eller utvecklingen i verksamheten. Det kan leda till att huvudmannen riskerar att styra verksamheten i fel riktning då de inte kan veta om rätt åtgärder vidtagits för att kunna höja måluppfyllelsen för verksamheten.

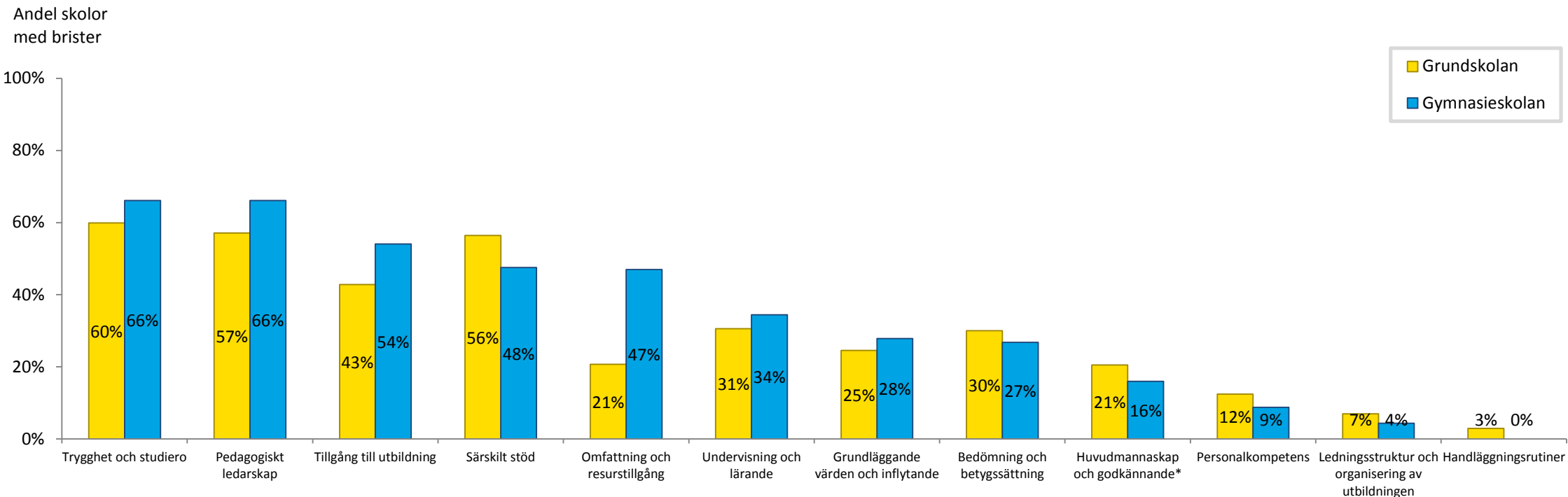
Bristande handläggningsrutiner – mottagande till särskolan föregås inte alltid av en grundlig utredning

Ett annat vanligt område som Skolinspektionen kritiserar är handläggningsrutiner, där ungefär tre av tio inspekterade huvudmän brister. Det gäller bland annat mottagandet av elever till grund- och gymnasiesärskolan, där nära tre av tio huvudmän inte lever upp till skollagens krav. Till exempel föregås besluten inte alltid av en utredning som omfattar en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning. När utredningen brister riskerar elever att placeras i särskola på felaktiga grunder.

Elever erbjuds inte det de har rätt till – otillräcklig tillgång till bland annat elevhälsa och modersmålsstöd

Alla barn har rätt till lika tillgång till utbildning oavsett var man bor eller vilka sociala och ekonomiska förhållanden man har, men var fjärde huvudman brister i att erbjuda alla delar som en utbildning ska innehålla till alla barn och elever idag. Huvudmannen erbjuder till exempel inte alltid tillräcklig tillgång till elevhälsan eller studiehandledning på modersmålet. Huvudmannen ska även se till att utbildningen leds och samordnas av en rektor, men Skolinspektionens tillsyn visar att vissa huvudmän inte kan garantera alla elever detta.

Brister per område i Skolinspektionens tillsyn, grund- och gymnasieskolor 2014

*Gäller endast enskild huvudman

Brister per område i Skolinspektionens tillsyn, huvudmän 2014

